

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:
Pe an 18 cor. 1/2 an
9 cor. 1/4 an 4-50 fil.

Pentru străinătate:

Pe 1 an 24 cor
1/2 an 12 cor.,
1/4 an 6 cor.

Unirea

INSERTIUNI

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil. a treia
oară 10 fil.

Tot ce privește
foaia să se adreseze
la: Redacțiunea și
administrațiunea
„Unirea” în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Prietini sau dușmani.

I.

Dacă este pururea adevărat proverbul: „Apără-mă Doamne de prietini că de dușmani mă păzesc eu”, apoi acum e cazul să-l aplicăm la o foaie maghiară, care sub masca prietinie, vine să ne deie sfaturi pe cari nime nu ile-a cerut și să rischeze unele afirmații cari, mai ales la o foaie ce se zice creștină nu îi fac cinste.

Cu insultele, calumniile și minciunile foilor iudeo-șoviniște suntem prea obișnuiți, așa încât nu le mai încreștăm, căci ar fi numai pierdere de vreme a mai sta de vorbă cu o presă orbită de cele mai înjositoare patimi. Dar, ca o foaie creștină catolică, să debiteze aceleași minciuni și calumnii la adresa bisericii noastre, a clerului și a arhieriei ei, asta cred că nu poate fi trecută cu vederea!

Tocmai de aceea adânc indignat de cele ce scrie ziarul „Alkotmány”, căci de acesta e vorba, organul oficios al partidului poporal catolic din Ungaria, în numărul său din 23 I. c., m'am simțit îndemnat a lua condeiul în mână și a arăta cât de mare e rătăcirea acestei foi și cât de neadevărată este afirmația autorului articolului: „Conferința dela Blaj” când zice că vorbește în numele adevărului nepărtinitor.

Dupăce însăși păreriile foilor române referitor la înființarea episcopiei greco-catolice maghiare, zice că aceste s'au alarmat pe nedreptul, deoarece nimănuia nu îi trece prin gând de a face prin aceea servicii ideii de stat maghiar sau de a asupri limba și legea poporului român. Astfel de gânduri ascunse pot ieși numai din creerii înfierbântați ai unor gazetari șoviniști, cari însă nu pot fi socotiți de reprezentanți ai

opinie publice maghiare. Scopul înființării episcopiei din chestiune, este cu totul altul, este scopul sfânt și drept de a mântui sufletele numărșilor credincioși maghiari gr-catolici veritabili din Ungaria și din săcuime, cari fără de această episcopie vor trece la schismă și se prăpădesc. Și în fine învinuiește pe arhieriei noștri că la aducerea hotărîrii de a se opune acestei nenoro-cite încercări s'au lăsat conduși de motive politice și au stat sub presiunea părerilor bărbaților politici cari au luat parte la conferență. La toate acestea apoi, ca pupază pe colac, autorul articolului nu se sfieste a adauge că toate aceste le-a scris pentru că este prietin sincer al poporului român din patria noastră.

Câte cuvinte atâtea neadevăruri.

Și mai înainte de toate nu este adevărat cumcă la înființarea acelei episcopii s'ar fi avut în vedere numai lipsurile sufletești ale credincioșilor ziși greco-catolici maghiari și că nu ar fi la mijloc gânduri ascunse de a propaga ideea de stat maghiar și a întări limba maghiară în dauna naționalităților și în deosebi a Românilor. Căci numai 1—2 foi arhișoviniște afirmă azi că aceea episcopie este necesară pentru întărirea ideii de stat maghiar, ci toate foile maghiare, printre șire și sub vâl chiar și Alkotmány, urlă și tună de zeci de ani că e în interesul maghiarismului să se înființeze episcopie maghiară nu numai greco-catolică ci și greco-orientală¹⁾.

De aci se vede, că este numai o apucătură mișească, iscodită ca să seducă Roma, afirmația, că episcopie gr-cat. maghiară ar fi de lipsă ca să se împiedece trecerea la schismă a multor greco-catolici ma-

¹⁾ Aceasta încă e proiectată și cât ce vor reuși cu cea gr. cat. vor ieși pe față și cu cealaltă.

ghiari. Căci de ce ar trebui acestea la gr-cat. când și la aceia limba liturgică e cea română sau sârbească? Eu nu am auzit ca un român gr-cat. să fi trecut la gr-or. pentru limba liturgică română, am auzit însă și am cetit nu de mult, chiar în „Alkotmány”, că sunt Ruteni, cari au trecut la schismă, pentru că preoții lor maghiaroni, nu vreau să le predice și să converseze cu ei în limba lor. De aceștia să aibă dară grijă și clerul înalt rom-catolic în loc de a face servicii politice șovinișmului maghiar, ajutându-i să seducă Roma prin informații false și tendențioase.

Sau doară vor trece la reformați? Dar tocmai așa pot trece și gr. cat., cari încă nu pricep limba latină, în care li-se face serviciul divin.

Să lase dară pe credincioșii noștri pe sufletul preoților și îi vor ști ei apăra, cum i-am apărat și până acum, de a cădea dela credință. Fie sigur ori și cine, că nu se periclitează mântuirea de veci, a nici unui suflet prin limba liturgică română, cum nu se periclitează nici prin cea latină. Este doară știut, că în acele comune, unde poporul nu mai știe românește, în tocmai, ca și la gr-cat., li-se cetește evanghelia, li-se face predică și li-se fac și alte slujbe, afară din biserică în limba maghiară, și tot așa s'ar face de sigur și dacă s'ar introduce limba grecească veche, ca limbă liturgică.

Dar' de ce se mai insistăm asupra acestor fel de argumente, le știu doară aceste toți coriteii mișcării pentru înființarea episcopiei maghiare, le știe și Alk. Ba mai știu ei, și știm și noi, încă și aceea, că toată povestea cu limba liturgică grecească au iscodit-o cu gândul viclean de a seduce Roma și de a-i stoarce învoirea la înființarea episcopiei, căci de nimic nu sunt ei

mai departe, decât de gândul de a celebra liturghia în limba grecească, pe care nici preoții nu o înțeleg, iar poporul nici de nume nu i-a auzit; a declarat doară nu de mult însuș matadorul lor, vestitul Szabó Jenő, că limba greacă va fi numai pe hârtie, iar de fapt în formă de ex-lex, se va folosi ca și până acum limba maghiară. Nu le pasă dară la aceștia de opreliștea Romei, cum nu le-a pasat nici până acum, căci ținta lor nu este mântuirea sufletelor, ci lățirea ideii de stat și maghiarizarea Românilor mai ales, căci cu Rutenii sunt pe cale de a fi isprăvit. Că nu vorbesc din vânt se vede de acolo, că între comunele ce voesc a le răpi dela noi și a le încorpora la noua episcopie, sunt și comune curat românești, unde nici un % din popor nu știe ungurește și multe comune cu majoritate română. Despre acești creștini se poate zice oare, că mântuirea sufletelor lor cere episcopie ungurească? S'au se poate zice oare, că sunt gr.-cat. maghiari din moși-strămoșii lor? Astfel de bazaconii, cred că nici chiar un creier exaltat de șovinism, dar cu atât de puțin simț creștinesc nu le va susține.

Intrigile lui Kristóffy. În 26 l. c. ziarul „Népszava“ a publicat o declarație a lui Francisc Kossuth în chestia reformelor militare și a sufragiului universal, pe care a

plăsmuit-o în conferența partidului kossuthist.

Cu acest prilej Kossuth a declarat, că „chestia militară și a sufragiului universal trebuie rezolvită încă sub domnia M. Sale monarhului Francisc Iosif, fiindcă în cazul ajungerii pe tron a moștenitorului n'avem nici o garanță, că reforma electorală va putea fi realizată astfel, ca să ne fie asigurată supremația națională..“

Semioficiosul „Budapesti Tudosító“ declară de tendențioasă această știre și protestează în contra calomniatorilor, cari luptă cu astfel de arme necinstite.

„Budapesti Napló“ de ieri scrie în chestia aceasta următoarele:

„Isvorul principal al acestor infamii este afară de Geza Polónyi, însuș Iosif Kristóffy, care în continuu asaltează biroul militar al moștenitorului tronului cu scrisori denunțatoare. Acolo face pe denunțiantul, iar acasă răspândește despre moștenitorul tronului știrea, că s'ar pune bucurios în fruntea unei camarile militare. Iar pe justiști îi ametește cu vorbe goale, spunând, că moștenitorul tronului numai în ei se încrede, că voește să rezoalve sufragiul universal, dar cu eliberarea naționalităților... Pe unguri i-a acuzat, că voiesc să se răscoale în contra Habsburgilor, iar acasă declară, că moștenitorul tronului va răsturnat tot ce a lucrat monarhul, deci, cine voiește să câștige simpatiile viitorului rege, acela să facă răscoală în contra actualului rege..“

Ca să dovedim felul obraznic de a minți a lui Kristóffy, publicăm aci următoarea scrisoare pe care Kristóffy a trimis-o în în 21 dec. 1911 majorului dr. Bardolff șeful biroului militar al moștenitorului tronului. În această scrisoare, între altele el a scris următoarele:

„Ich muss Sie auf Ludwig Návay, den neuen Präsidenten aufmerksam machen. Er ist... der gefährlichste 67-er. da ein Anti-Habsburgianer... deshalb muss ich Sie vor ihm warnen. Persönlich werde ich von ihm mehr mittheilen.“

În românește:

Trebuie să vă atrag atențiunea d-tre asupra noului președinte Ludovic Návay. El este cel mai primejdios 67-ist, fiindcă e „anti-Habsburgian“... deci trebuie să vă păziți de el.

„Budapesti Napló“ declară, că în cazul când Kristóffy ar îndrăzni să nege autenticitatea acestei scrisori, redacția acestui ziar va aduce chestia în fața judecătorei și în publicitate va dovedi toate machinațiunile fostului ministru de interne.

Chestia școlilor românești din Bulgaria. Din Sofia se comunică că Ministrul instrucției publice, Bobceev, a primit în săptămâna trecută pe ministrul României, dl Ghica, cu care a avut o convorbire lungă în chestia școlilor românești din Bulgaria, cari au avut și chiar și în prezent au de-a suferi tare mult din partea diferitelor elemente străine.

O călătorie a moștenitorului Francisc Ferdinand la Petersburg. Din Petersburg se telegrafiază: Din sursă bine informată se comunică, că între cabinetele din Petersburg și Viena se urmează pertractări în vederea unei vizite a moștenitorului Francisc Ferdinand la țarul Rusiei. Aceasta vizită va avea loc, probabil la primăvară. Petrecerea de prezent în Petersburg a ambasadorului rusesc din Viena se aduce în legătură cu această vizită.

FOIȚA.

Henrich Ibsen.

Moartea Aasei.

Trad. de A. Nan și V. Al-George.
(Continuare.)

Aase:

Mai bine-ar fi, ca să alergi și tu acum și să-mi aduci preotul!

Peer:

Doar nu ți-e mamă-așa de rău de-ți faci năluci?]

În Moria-i cântare

Și e ospăt, ca 'n casa 'mpărătească... știi,

De ride 'ntreaga zare.

Curaj iubito! Ni-au chemat! Să mergem dar!

Aase:

Ce?... Te-au chemat pe tine?

Peer:

Da! Ni-au chemat...

(Aruncă o frânghie în loc de frâu pe scăunelul cu trei picioare pe car doarme motanul; ia toiag în mână și se așează pe stavila patului.)

Hi calul meu mai tare!... Hi!...

Ca noi nu-i ori și cine!

Așa-așa, pe plac! hai-hai... Hi calul meu!

Să tremure pământul!

Să mergem în galop spre Moria, în zări

Mai tare decât vântul!...

Aase:

Vai!.. Peer!.. Ce riset argintiu răsună?

Peer:

E al calului meu clopot!

Aase:

Aud un foșnet ascuțit... Ce-i Peer?... Ce-i?..

Peer:

Al trestei rupte șopot!

Aase:

Stai Peer! Stai! N'auzi nimic prin înălțimi?..

Un vuiet... o cântare?..

Peer:

Prin arbori goi un vânt ștrengar vuieste greu în drumul-i către mare.

Aase:

Nu vezi sclipind ferești nenumărate?... Nu?... Ce-o fi acolo oare?..

Peer:

Toți morții își petrec acolo! Nu auzi

Acorduri dragi... ușoare?..

Aase:

Se 'ncepe jocul...

Peer:

Și Sân-Petru stă semeț,

Lăsat pe-o 'ntăritură.

Aase:

Te chiamă?

Peer:

Da, mă chiamă și toca zimbînd

Sfios peste măsura.

În cupa ta-ți turnară vin. Ce bine e!..

Aase:

Zici vin?... Sunt toate bune,

Vai, de ni-ar da și un colac, ce bine-ar fi!

Peer:

Vezi, chiar acum ți-l pune

Să crezi, acolo ni-am cinsti ca doi boieri...

Ne-ar da cafea... și toate!..

Aase:

Ne-am întâlni de multe-ori acolo dar...

Peer:

Așa ușor se poate!..

Aase:

Nu-mi pare rău de lumea asta, că o las,

Vom fi tot împreună...

(Peer își învîrte în aier toiagul, ca și cum ar fi biciu.)

Peer:

Hi roibu! Să ne grăbim acum! Hi! Hi!.. Până pe ceriu e lună.

Aase:

Vai, Peer draga, facem rău! Tu nu vezi?... Nu?...]

Peer:

(Iarăși învîrte toiagul.)

Suntem pe drum de țeară!..

Aase:

Vai, Peer! Vai!.. Noi facem rău... Ce-o fi de noi?...]

Căci moartea e amară!..

Peer:

Nu vezi?... Încet în laturi porțile s'au dat. Și noi sosim în grabă.

Correspondințe.

Prelegere populară.

Cu începerea a. c. și-a început activitatea și nou înființatul desp. al „Astrei” cu centrul în Beclean (ctul Solnoc-Dob.) și încă în așa formă, încât dacă sporul arătat până acuma va continua tot în așa formă, putem spera, că desp. nostru să ajungă în fruntea multor desp. vechi și aceasta provine de acolo, că în fruntea desp. stau oamenii noștri cei mai de valoare și mai zeloși, ca Dl Dr. Iulian Chitul medic cercual — directorul desp. Dl Dr. Aurel Iuga adv. secretarul desp. — ambii din Beclean cum și agiul dn protopop gr. ort. din Ding Teodor Cotuț, vicepreș. desp. cari deși au ocupațiunile lor proprii destul de grele, nu lasă nici o ocaziune — binevenită — să nu o folosească în favorul „Astrei”.

Deja până acuma au și propovăduit calea de desmormire a neamului nostru, — care în multe locuri și în multe privințe e rămas mult îndărăpt, — prin prelegeri populare aranjate aproape în fiecare Duminică și Sărbătoare în câte o comună.

Până acuma s'au ținut prelegeri în 6 comune, dintre cari eu voi comunica rezultatul moral și material avut în comuna Măgeruș, aparținătoare tractului protopopesic gr. cat. al Bistriței la 15 Faur st. n. în școala gr. cat. dela 2—6 ore d. a.

Înainte de a trece mai departe în se amintesc, că Măgerușul e comună mixtă cu majoritatea sași, dar românii sunt în stare bună materială și primitivi de orice lucru bun, ceea-ce arată, că au conducători, cari sunt la culmea chemării lor, ca preotul lo-

cal Dl Teodor Moldovan, fostul învățător Vasile Tirgoveț, fătul, etc.

Sosiți la școală preotul ne întimpină cu o vorbire calduroasă, la care răspunde Dl Dr. Iulian Chitul dir. desp. după care urmează 1-a prelegere despre „Astra” și a 2 a „Despre ofiță” ținute tot de dir. desp.; urmează apoi a 3-a prelegere „Despre îngrășarea pământului” ținută de cand. de adv. Nicolae Candele și a 4-a prelegere „Despre împrumuturile dela bănci” ținută de dl Ioan Cărcu.

Era să terminăm cu prelegerile, când se scoală Dl Vasile Tirgoveț și citând o propoziție din prelegerea dlui Ioan Cărcu, ne improvizează o preafrumoasă prelegere al cărui conținut, a fost „Despre dăruirea relei la poporul nostru” și așa am ajuns, că în această comună s'au rostit cinci prelegeri.

Eram în stare doară să rămânem și mai multă vreme acolo, dacă nu aveam de mers la tren, întru atâta eram de entuziasmați, văzând dragostea cu care erau primite toate sfaturile noastre, dar mai mult decât toate nea surprins hărnicia dlui preot local Teodor Moldovan, care cu o stăruință nemai pomenită, a adunat numărul cel mai mare de membrii ajutători din popor cunoscut până acuma și anume: 2 membri ordinari și 49 membrii ajutători, ar fi adunat poate și mai mulți dacă mai avea de unde, de oarece copiii s'au înscris de membrii. Dacă în toate comunele am avea așa preoți, așa părinți sufletști cum e dl preot Teodor Moldovan „Astra” noastră în scurtă vreme și-ar putea ajunge culmea chemării sale.

Ca încheiere nu pot zice alta decât să ne revedem cu bine la împlinirea de fapte bune, cât mai des.

I. Cărcu.

Reviste.

Kossuth despre moștenitorul de tron. Dacă s'a dovedit cândva, că este immoralitate în politica apoi teatrul din urmă, pe care l'a dat partidul liberal cu Kossuthiștii în jurul împăcării, i-a putut convinge pe toți despre curățania politicei ungurești. Ca un partid mare politic, care poartă numele lui Kossuth, idolul maghiarilor și eroul luptelor lor pentru independență, ca un astfel de partid se capituleze așa rușinos, fără a obține pentru aceasta capitulare nimic în schimb, se explică numai într'un chip. Ungurii se sbat fără deosebire pentru grațiile Vienii, pentru prerogativele puterii. Iată cum și-a motivat Kossuth Ferenc capitularea aceasta ne mai pomenită în istoria unui partid politic:

A trebuit să o fac aceasta, pentru că vreau ca să rezolvim chestiile peudente — reforma militară și cea electorală — până ce e în viață Maiesiatea Sa actualul monarch căci dela moștenitorul tronului n'avem ce aștepta.

Iară Andrassy Gyula, neîmpăcatul dușman al românilor a zis următoarele:

Trebuie să sfârșim cu lupta împotriva reformei militare, ca să rezolvim încă sub actualul mo-

Aase:

Vai! Peer nu te supăra: e drumul greu
Și nu vom face treabă!

Peer:

Hi calul meu! Nu vezi tu umbrele cum stau?
De ce întârzi? Spune!...
...Sosește Gyint Peer! Și-aduce-acum cu el
Odoorul fără nume,
Pe mama lui! Sân-Petre ce faci? Beai și tu?
Ce gând te mai frământă?
Bătrân einst și bun pe mama să o lași
În țara ta cea sfântă...
Pe mine, dacă vrei, mă blăstămați căci eu
Voiu suporta osândă,
Dar mama nu!... Și nici n'ar fi cu drept,
[căci ea
Prea bun' a fost și blândă.
Eu am ucis și fluturi mulți, șopârle, șerpi,
Dar oameni nici-odată,
Deci să judecați acuma și să-mi dați
Pedeapsă ori răsplată...
Dar uite bre!.. tu nu zărești pe Dumnezeu?
Sân-Petre uite bine!...
Privește-acolo dar, nu vezi cum ochii blânzi
Îndreaptă câtră tine

(Prefăcându-și glasul zice gros).

„În rând sunt toate-acum! Tu Petre să des-
[chizi,

Să între mama, Aase!

Așa vezi! ai scăpat și tu... tu suflet bun
Din lumi întunecoase!...

(Intorcându-se spre Aase).

— Frumos e mamă? ori de nu, să 'ncep
[din nou?

(Spăriat)

Dar, mamă, ce-i cu tine?

Doar nu te poți mișca!... ești rece mamă?...

[Ce-i?...

(Pornește spre căpătâiul patului)

Spuneai, că 'ți-e mai bine...

De ce-ți ții ochii mamă-asa? De ce?... Nu
[spui?...

Vorbește!... Eu sunt.. mamă!

(Îi pipăie fruntea și mâinile; aruncă frânghia
pe scaun și zice cu glas dureros:)

Așa stăm dar?!...

(Privind tot odată și spre cal:)

Pe veci poți odihni d'acum..

Vezi totul se distramă...

(Îi prinde ploapele moartei și s'apleacă de-
asupra ei)

Nu-mi zimbești iubito?... nici nu mă mai
[cuprinzi?...

Îți mulțumesc trecutul!...

(Își lipește fața de buzele moartei:)

S'a dus vâpaia dragostii.. și tot.. s'a dus..

Ce rece este lutul!...

Iulia: (vine)

Ce-i?... Peer?... Ce-i?... Așa-i, că nu-i e rău
[acum?...

Știam, că i-se pare!...

Cum doarme!... Cât de liniștit!... Vezi Peer
[dar,

Că n'a fost lucru mare!...

Peer:

Tu nici nu vezi, că a murit?!...
(Iulia s'apleacă plângând asupra moartei;
Peer o ridică și stă strajă lângă pat)
Și o s'o 'ngrop..

Adio deci!... voi gânduri!...

Adio munți și văi!... Adio tot!... Eu plec..

Noroc! bordeiu de scânduri!...

Iulia:

Și pleci departe?

Peer:

Departe peste mări și țări

Iulia:

Ah!

Peer:

Mai departe încă!...

Căci nimeni nu-i care-ar putea să-mi mângăie
Durerea mea adâncă...

(Sfârșit).

Teorema lui Pitagora.

După Enrico Castelnuovo.

(Continuare).

Am început a asuda ca un cosaș. Privirea îmi străbătu în grabă toate colțurile odăii apoi se așeză ca o nălucă pe hipotenuza unui trei-unghiu de lemn, mare ca o lature de piramidă și pe tovarășele sale, pe catete. Cu ajutorul facultății de imaginație mi-am ridicat deasupra lor pătrelle și Doamne, Doamne, cât mai erau de frumoase. Vedeam că un pătrat era mai mare decât

nașch reforma electorală, pentru că dacă vine moștenitorul de tron, atunci vor fi alte vremi. Ști Dumnezeu, ce va fi atunci.

Kossuth se înfălege desminte.

Războiul italo-turc. De pe câmpul de războiu tot mai puține știri. Italienii se întăresc pretutindenea pe teritoriul ocupat și deja cetății respectabile se ridică pe la punctele strategice mai înmnate. Indigenii încă văd zădărnicia unei lupte fără sfârșit și se întorc mereu înderăpt la ale lor, jurând credință suveranului italian. —

În Roma într'aceea s'a convocat parlamentul, în care se ia la cunoștință actul anexiunii Tripolitane, pe care de mult l'a publicat guvernul în țările ocupate. Ovațiile, ce s'au făcut cu aceasta ocaziune suveranilor, guvernului și mai ales armatei italiene sunt de nedescris. Deputații și senatorii s'au ridicat în picioare și au strigat cuprinși de entuziasm: „Ewiva Italia“. —

Deși știrile de pe câmpul de războiu sunt puține cu atât mai mari pregătiri face flota italiană pe marea Aegeică. După blocadul țarmului Arab se pare, că o să urmeze și blocarea altor porturi mai însemnate turcești. Mai dăunazi două vase de războiu italiene au surprins două năi turcești de războiu în

portul Beirut și le-au scufundat. Câteva ghiulele au rătat și în oraș, unde au vulnerat pe câțiva și au stricat și niște edificii publice.

România. Marele Colegiu electoral, compus din membrii Senatului și Camerei, a ales cu majoritate de voturi de mitropolit-primat pe P. S. Sa Conon Ar. Donici, actualul Episcop de Huși.

Adunarea generală a Societății meserieșilor din Blaj.

Stăruințele continue și vrednice de toată lauda ale inimosului președinte a societății meserieșilor din Blaj, prof. *Gavrilă Precup*, au făcut ca mișcarea din sinul acestei societăți să se impună tot mai mult nu numai în cercurile Blajului, ci și în fața marelui public românesc, care înțelege însemnătatea mișcării ce înțește formarea clasei noastre de mijloc.

În cei nouă ani, de când există această societate, ea a reușit să deștepte în vechii meserieși ai Blajului o înțelegere mai demnă și mai românească a chemării lor adevărate, a știut să iee măsurile de lipsă ca acest spirit, să stăpânească și pe noii membri ai acestei tagme, cari în timpul din urmă au sporit foarte frumos și a știut, mai ales, ca prin munca, care ținea direct la cultivarea membrilor societății, să trezească în cărturărimea Blajului, față de lucrările ei un interes, cum abia mai are această cărturărime față de altă mișcare locală, dar care de altfel e și firese să preocupe în măsură însemnată ori-ce spirit înțelegător al vremii.

celealalte, și credeam și aceea, că amândouă, fac atâta cât face cel mai mare, dar Tunsu nu mă lăsa cu atâta. El pretindea să-i argumentez. Ce prostie!.. Tu-i spu-i, că omule, eu cred, lasă-mă în pace — și el nici habar n'are. Interesant! Priveam așa și tăceam, numai și numai din simpla cauză că: nu știam. Mi-am mutat creta din mâna dreaptă în mâna stângă și stam așa de gânditor, de cugetai că meditez despre faptele Mântuitorului.

M'a părăsit și ingerul păzitor. Tremuram pe picioare ca o frunză atinsă puțin de-un zefir pribeag, căci nu-i de vorbă, atins eram și eu de-un puiu de — frică.

Profesorul își direse ochelarii, apoi privi odată zimbitor la directorul suprem, care ținea în gură o sugară cât un cocean. Directorul făcu din cap, că-i rău, dar nu zise nimic. Văzând Tunsu, că-l lasă pe el să mă radă, îmi zise în tonul celei mai adânci ironii:

— Ce-i d-le? Ai și gătat?

Eu tăceam. Nu de altceva făr' din simpla cauză, că nu știam. Așteptam să-mi dea drumul la loc. Dar profesorul, ca o măță bătrână, care nărăjește șoarecele, apoi îl omoară, avea alt plan. Să mă frece, de să nu uit clipele acestea până la moarte, ba nici în groapă.

— Aha! — îmi replică — acum știu totul. Ota îți stărnii creierul, să afii un alt metod mai bun decât a lui Pitagora, pentru

argumentarea din chestie. Lasă nu te obosi! Nu e de lipsă! Cu aceasta, Doamne feri, nu vreau să zic, că nu s'ar putea afla alte metode, făr' vreau a-ți spune, că noi ne 'ndestulim și cu mai puțin, ne 'ndestulim dacă știi face argumentarea și prin un metod vechiu. Vezi cât de buni suntem noi? Așa-i? Știi, că ai de-a trage două linii? Dreptele DE și MF. Binevoieste a lua creta în mâna dreaptă și trage aceste două drepte. Aplicat ești?

Le-am tras, dar ca o mașină și mă miram și eu de minunăția desemnată. Era ca un plic, format mic. Pătratul era tăiat în patru și în mijloc avea un centru. Centrul mi-l închipuam sus, cele patru bucăți din pătrat credeam, că sunt patru fețe de piramide de prin Egipt. Facultatea imaginației o aveam în măsură bună, căci doar scrieam versuri...

— Aici scrie un N! Bun! Și mai departe?

— Tăceam ca peștele.

— Nu știi, că ai să tragi o linie dreaptă pe basa pătratului B.H.L.C.? Și încă din punctul N, până în punctul A.

Eu nu aflam de bine să se tragă linia aceea, căci nu se vedea să aibă nici un rost pe acolo, dar m'am supus, căci știam din bătrâni o zicală, o zicală destul de bună, iar altcum, capul plecat nu-l taie sabia.

(Va urma).

Felul cum a decurs cea din urmă adunare generală a acestei societăți (în 25 Februarie c), însuflețirea care a stăpânit sala plină, în mare parte de membrii, a „Casinei române“, și deosebit datele grăitoare, cuprinse în raportul anual al societății, sunt o probă eclatantă despre aceea, că cele spuse mai sus acoper deplin realitatea.

Din acest raport a putut adeva să se convingă ori-cine, că la spatele frumoasei și bogatei expoziții de industrie și negoț, aranjate cu privilegiul serbărilor inbilare ale „Astrei“ stă un însemnat, pentru noi Români foarte însemnat număr de meseriași și negustori, cari în cadrele societății lor, lucrează conștient pentru întărirea și cultivarea proprie și prin aceasta pentru binele întregu ni neam. Afară de expoziția amintită, care a fost relevată, cu multă laudă meritată, din partea întregii prese române, și în parte și a celei streine, societatea în anul din urmă a dat un reușit concert, și a arangiat o petrecere de vară, iar în Duminecele de iarnă prin conferințe, declamări și cântări, bine alese, a încălzit și luminat pe toți aceia, cari au crezut că participarea la aceste serate trebuie s'o prefere ori-cărei alte distracții. Mai amintim din acest raport, că societatea are o bibliotecă corespunzătoare (336 cărți), destul de citită, și că dispune de-oavere de peste 15 mii coroane.

În vorbirea de deschidere a adunării generale, președintele Precup a accentuat nevoia unei organizări și mai întinse a clasei noastre de mijloc, stăruind asupra credinței, culturii și a hărniciei individuale, cari singure ne oferă garanța unei activități viitoare și mai rodnice ca în trecut. Nu-a uitat să înziste și asupra sprijinului ce trebuie să și-l dea membrii societății împrumutat, încunjurând firmele străine. Frumoase și bine simțite cuvinte de îndemn la credință și destoinicie sau mai spus și din partea prof. dr. *Alexandru Rusu*, iar prof. *Ioan Fodor* a îndemnat la crutare.

O dovadă a însuflețirii, de care erau stăpâniți toți cei de față a fost primirea cu aclamare a propunerii, făcute din partea președintelui, care a ales de membrii onorari pe toți *Arhiepiscopii ambelor noastre biserici*, ca o frumoasă și plăcută aducere aminte a înfrățirii acestora din vara anului trecut, la serbările „Astrei“. Pentru meritele deosebite pe cari le-au în jurat mișcării meserieșilor blăjeni și în general, adunarea a mai ales de membru onorar și pe prepozitul din Blaj II. Sa *Ioan M. Moldovan* și pe *Victor Tordășan*, președintele societății similare din Sibiu, care mai întâi a știut să dea o atenție cuvenită societăților de meserieși și negustori. Cu multă însuflețire au fost primiți și membrii nou înscriși, dintre cari 5 (*Ștefan Roșianu*, *Virgil Pop*, *Dr. Alexandru Rusu*, *Emil F. Negruțiu* și *dua Maria Mircea*) s'au înscriș ca membrii fondatori, iar 8 ca membrii ajutători.

De încheiere președintele mulțumește pentru participare în număr atât de frumos și invită publicul și membrii la seratele ce se vor ține în Duminecele viitoare, cu un program întocmit potrivit cu timpul sacru a sf. Paresimi. (ar.)

Noutăți.

Spre Roma. Ilustritatea Sa dl episcop al Orazii mari a plecat Luni spre Roma, ca să inmanueze în persoană Sfinției Sale Pontificelui memorandumul conferenței episcopicești în chestia episcopiei maghiare. În drum s'a oprit Ilustritatea Sa și în Budapesta unde a fost primit în audiență la ministrul-prezident Khuen-Hederváry, căruia de asemenea i-a predat un exemplar din memorandumul episcopilor noștri. Tot atunci a fost primit în audiență și de către ministrul de culte contele Zichy János, căruia i-a făcut pe larg raport despre ținuta bisericii noastre în chestia episcopiei ungurești. Dumnezeu să ni-l aducă sănătos îndărapt.

„O vișoară“. În partea literară a foii, începem cu nrul de azi, să reproducem actul prim dintr'o piesă populară cu titlul de mai sus, scrisă de dl Oct. Prie. Piesa va apărea în curând în tipografia noastră semi-narială. Subiectul și mai ales forma minunată, în care autorul a prins felul de judecată și viață a românului nost dela sate, îi asigură un deplin succes. Despre apariția lucrării vom aviza la timp pe cetitorii noștri.

Pentru biserica din Pata. În loc de cununi pe sicriul scumpei mele Veturia au depus în cassa nou-edificăndei biserici: Părinții 50 coroane, Ioan Isaic 10 cor., August Blășian 10 cor., Ioan Butnariu 6 cor., Iustin Născu 4 cor., apoi Aurelia Rus 20 cor., Ana Pinteș 5 cor., Dumnezeu primească! Mihail Hodârneș paroh ca tată, Gligor Cenan cassar.

Din Gherla ni-se scrie: La atacurile continue, ce se publică de o vreme încoace sistematic, la adresa Rev. Domn canonic Dr. P. Fabian și a Cl. Domn profesor Dr. V. Moldovan, deocamdată ne luăm voie să adresăm „Gazetei“ dela Brașov următoarele două întrebări:

1. Cunoaște redacția „Gazetei“ valoarea morală și națională a băiatului, ce i-a trimis atacurile și a clicei, ce stă la spatele lui?

2. Crede redacția „Gazetei“ că e compatibil cu cinstea unui ziar național, să dea loc în coloanele sale unor atacuri atât de vehemente, la adresa d-lor numiți mai sus și pe cari noi îi cunoșteam mai cu adevărat, pentru greșeli, cari făcute de persoane cu mult mai expuse politicește, nici nu sunt înregistrate în ziar? Gherla, la 18 Februarie 1912. *Mai mulți teologi.*

Economii și grădinarii cum se cade, cari își știu face calculii în ale economiei, cumpără sămânțuri numai dela Mauthner, chiar și atunci, când dela alții le-ar putea cumpăra mai ieftin. Ei au aflat, din experiență că prețul redus se poate face numai în pagubă cumpărătorului, mând mărfa de calitate mai proastă.

(31) 3-13

Revista catolică. Sub acest nume a început să apară la București o revistă trimestrală înființată cu gândul bun de a feri pe cetitorii săi de veninul raționalismului și al necredinței. O țință destul de măreață, dar tot pe atâta de grea, ales, că oamenii se îngrozesc și de vorba catolică. În nrul I. foarte variat altcum, întâlnim articoli de păr. I. Bălanu, can. Auner, arhiep. Netzhammer cu studiile atât de interesante și predilecte: O vizită canonică în țara petrolului și greutăți antice din Dobrogea. Apoi Feminismul de Theodorian, Bossuet de I. Fröllo, Sultanul Abdul Medjad de Ghica, Fogazzare de H. Frolo, Cronici, Bibliografie, Feliurimi. Abonamentul anual e de 10. cor. a se adresa la București, str. Es-uluiap 7

Aviz. Târgul de țară ce se ținea în Zlatna în 1-3 Martie n. în urma ordin. minist. de comerț Nr. 53,597/908 se ține în 17-19 Martie. Anume în 17 și 18 Martie târg de vite, iar în 19 târg liber.

Aniversarea nasterii profetului Mohamed. Din Salonic se comunica: După cererea sultanului; ministrul pleacă la Uscub și Pristina spre a organiza o mare sărbătoare lângă inormântul sultanului Murad cu prilejul aniversării nasterii profetului. Toți arnăuții din împrejurimi sunt invitați.

Ministrul va începe în urmă reformele la U-cub.

Programul Ss misiuni poporale, ce se vor ținea în parohia gr-cat. Lupeni în zilele 29, 30 și 31 Martie 1912 st. n., sub conducerea Părintelui Leon I. Manu, Egumenul dela S. Mănăstire a Pristopolului.

I. *Vineri în 29 Martie:* 1. La 7 ore dimineața. Utrenie; Introducerea Ss. Misiuni. S. Liturghie; Predica I. 2. La 3 ore d. a. Dupăcinar; Predica II. 3. La 7 ore seara, Canon către Domnul Hristos; Predica III.

II. *Sâmbătă în 30 Martie:* 1. La 7 ore dimineața. S. Liturghie; Predica IV. 2. La 3 ore d. a. Vecernie. Predica V. 3. La 7 ore seara, Paraclis, Predica VI.

III. *Duminică în 31 Martie:* 1. La 7 ore dimineața. Utrenie și S. Liturghie, Predica VII. 2. La 3 ore d. a. Vecernie, Predica VIII; Procesiune în Progadie; Predica de încheiere. 3. După întoarcerea înapoi în biserică, rugăciuni de mulțumită. Ss. spovedanii se vor începe Sâmbătă dimineața, în 30 Martie. Lupeni, la 24 Februarie 1912 n. *Atanasie P. Bologna*, paroh.

AVIZ.

Caut un tânăr, absolut de școală inferioară agronomică, (földmives iskola) eventual agronom absolut de școală superioară agronomică (gazdasági intézet) pentru postul de practicant (span) agronomic, la Domeniul Metropolitan din Blaj, pe lângă condițiuni favorabile. Postul este de ocupat în 15 Martie a. c. Doritorii de a câștiga acest post, și pentru informațiuni mai de aproape, au de a să adresa, respective a să prezenta la subscrisul, cel mult până în 10 Martie a. c.

Blaj, 28 Febr. 1912.

Ioan Maior
administrator domeniial.

(38) 1-3

Partea Literară.

VOEVOZII.

Povestire originală a „Unirii“.

de Dela Bistriță.

(Continuare).

— Pe Ștefăniță, — zise Racoviță.

— Foarte bine, pe Ștefăniță cu o mână de aprozi. E sprinten flăcăul și la toată urma și-a vedea și părintele Bogdan, de și-a venit în fire ori nu? — vorbi Aslan.

— Ce zici voinicile, te îngădui? — întrebă Racoviță pe tinărul căpitan de aprozi, Ștefăniță. Voinicul avea de data aceasta o înfătoșare tristă. Parcă în sufletul lui tănuia o durere mare. Nici căpitanii nu pricepeau, de ce fața lui pare așa de palidă și abătută. La auzul cuvintelor, voinicul oftă lung, în-năbușit și răspunse scurt, cu un glas limpede, de-argint:

— Cu dragă inimă!

— Atunci, să-mi aduci mai întâi veste dela Marele Vătav al oștilor Alecu Costin, ce are de gând să facă cu noi? Să le țină mai departe pe stepe, ori să le întoarcă în Moldova? Să ni-aduci fătule, și veste despre sănătatea Măriei Sale Bogdan. De asemenea să întrebi din care pricină s'au dus la Iași, jupânii Foldea și Știrbei ai înțeleș, Ștefăniță? — îi vorbi Racoviță.

— Am înțeles! Să auzim de bine! — răspunse Ștefăniță, oftând din greu.

— Săracul oftează, că l'o fi durând inima după tătucă-său...

— Mergi sănătos voinicile, — cu Doamne-ajută, — multe închinăciuni dela noi Măriei Sale, — și Vătavului nostru, — și jupânilor Foldea și Știrbei, — ba și la ceilalți frați de oaste, — la toți ai noștri de acasă, la toți din Țara noastră! — grăiau căpitanii cu un fel de gingașă duioșie.

După-ce căpitanii își sfârșiră sfatul, se despărțiră senini și plini de voie bună. Unii apucau iar drumul spre Chilia ori Cetatea-Albă, alții rămăneau pe stepele Nistrului. Singurul căpitan Ștefăniță, cu inima zdrobită și cu ochii întunecați, apucă spre corturile aprozilor, să le zică vestea, atât de îmbucurătoare pentru ostași.

Colo, pe dudăul verde din preajma corturilor, își zări vitejii. Unii ațitau focul cu găteje, își ștergeau sănețele de răvneală. Mulți dintre ei porniră din zori, pe potecă, după iepuri și prepelițe. Colo, mai la o parte, zări și pe bătrânul aprod Purice, vecinic în toane bune și cu chef. Moș Purice, (căci așa îl numea Ștefăniță) ședea la taifas cu ceilalți, pufăind dintr'o biată de lulea, povestindu-le povestea lui fără sfârșit, cum se bătuseră mama pădurii, cu zvântură-lume.

Ștefăniță își opri murgul sprinten în fața ostașilor, ce se strânseseră în preajmă-i la sunarea din corn.

— Mergem. strigă căpitanul cu un glas nădușit. Moș Purice, să-mi pui oamenii la cale...

Moș Purice privea senin la căpitan și începu să zimbească de așa bucuroasă veste. Din colțul gurii își scoase pipa și întrebă:

— Dar încotro? Tot la luptă?

— Ba nu, înapoi în Moldova,

— Ura-a-a, Doamne știute, că ni-om

mai desghieța ciolanele, că putrezirăm, stând așa pe loc...

— Să-mi pui la cale Moș Purice, cinsprezece flăcăi, din cei mai sprinteni și ușori la drum, și mâni din zori pornim, — grăi Ștefăniță.

D'apoi eu nu's flăcău? ca să mă îai și pe mine? (Va urma.)

O vișoară.

Piesă populară în trei acte.

Persoanele:

Niculae Flușa.
Sanda nevasta lui.
Iosif Tătar.
Rafila nevasta lui.
Notarul satului.
Pătruț pângariul.

ACTUL I.

O casă țărănească sărăcăcioasă cu o masă în mijloc și jur împrejur lăviți.

Scena I.

Flușa Niculae și nevastă-sa Sanda.

Flușa: Nu ți-am spus? Tot rău ai zis tu de unchiul Toader — Dumnezeu să-l ierte — și vezi cum și-a adus aminte de noi? (*Se scoală de pe laviță și oprindu-se înaintea nevestei zice cu glas năbușit*) De noi de cei mai sărântoci dintre toate neamurile lui... de calicii satului, cu o grămadă de copii... tot rău ai zis tu și iatăne acum bogăți! (*Umblă repede prin casă gesticulând.*) Bogăți!... Știi tu ce-i aceia? Mai fosta-i vreodată așa?... Vezi acum vei fi! Și cine te-a făcut pe tine bogată? Tatăl-tău? Eu? Popa? Notareșul? (*Oprindu-se înaintea nevestei cu mâinile prinse la spate.*) Unchiul Toader te-a îmbogățit pe tine și pe mine, pe copiii noști și pe neam de neamul nost. Că bine să-ți însemni, am să las cu limbă de moarte, că tot celce va cuteza să vândă...

Sanda: Că asta-i! Ai ajuns și tu la ceva și ai vrea să poruncești și din groapă. De ai putea porunci până ești viu!

Flușa: Tu muiere, tu nu mă cunoști. De fel nu mă cunoști. Nu știi ce pot eu, când am o vie, ca cea dela unchiul Toader. Săracul! Că-mi dau lacrimile, când mă gândesc la el — și tu tot »unchiu-tău Toader, unchiu-tău Toader...«

Sanda: Ce tot eu, tot eu, d'apoi tu n'ai zis niciodată nimic de unchiu-tău Toader? Nu tu ridicai pumnul, că »hoțul ala de bătrân, nu-l rabde Dumnezeu, că multă avere a mai adunat, adune-l dracu.. și nu mi-a dat nici batăr să-mi cumpăr o sarică...«

Flușa: (*mai domol*) Să mai lăsăm ăștia nevastă! Voi mai fi zis și eu, ai mai zis și tu, că așa se fac vorbele în casa omului... O vorbă ca o sută: Nu l'am cunoscut pe unchiul Toader nici eu, nici tu, nici altul. Acum vedem noi, ce om scump a

fost, ce omul lui Dumnezeu (*stergându-și o lacrimă*) Dumnezeu să-l ierte! ... zi și tu muiere!

Sanda: Dumnezeu să-l ierte.

Flușa: Că ne-a pus în picioare. Tu muiere! Știi tu ce am fost noi ieri și ce suntem astăzi? Și știi tu ce vom fi de aici încolo? Las numai las, că voi mai vedea eu și pe notareșul și pe popa venind pela noi. Nu tot »Flușa, Flușa«, Va mai fi și vere Niculae, domnule Niculae gândesc eu. Că abia deschideam ușa dela cantelarie, și numai striga domnul notareș: »Da ce-i Flușo?« L'invăț eu cine-i Flușa!

Sanda: Las, că nici tu nu știi să umbli cu domnii de fel. Tu gândești că poți vorbi și cu ei, cum vorbești cu mine. Va trebui să te mai schimbi și tu, dacă vrei să-ți deschidă cineva ușa. Cu domnii trebuie să fii mai așa și așa. Să le umbli în voie, să nu spui tot ce știi și ce ai la inimă, să fii o țir vicleană, drăcoasă... asta le place.

Flușa: Ui la ea, parcă tot între domni ai crescut! Și tu de unde știi așa de bine, cum să umbli cu domnii?

Sanda: Ce gândești tu, că și acasă la tata am fost ca la tine? La noi de câte ori nu venea deregătorii întreagă cu popa și domnul notareș... Eu știu cum să vorbesc și cum să mă port. Numai m'am măritat după un sărăcon că tine... Să fiu eu judeceasă aș învățati satu așa, nu ca blazna asta de acum. Și am și noauă copii, nu ca ea nici unul! Așa aș fi eu judeceasă, dacă și tu ai fi jude.

Flușa: Gândești, că noi fi Stai, că am eșit acum deasupra. Și la copul de vin și masa întinsă se adună și notareșul și popa. Și ce zic ei în sat, e zis. Știu bine, că nu-l mai vezi pe Tătar de astăzi încolo jude. Numai să-mi am odată buțile pline. Ș'apoi tu muiere, eu numai acum văd cum nepotrivim noi unul cu altul! Să vezi numai ce jude voi fi eu! Că dacă-i vorbă, nici eu n'am crescut chiar în pădure. Ce gândești, că eu n'oi ști să fiu cu domnii ș'asa ș'asa? Peste doi ani între doamne mă poți pune.

Sanda: Ba că asta-i. Vrei să zici, că peste doi ani eu voi fi prea proastă pentru tine! Ce? Auzi tu la Flușa! M-oi trezi, că-ți trebuie după asta o doamnă? Noa văzuta-i? Ia cautăți de treabă.

Flușa: Iară? De tine nimic nu poate zice omul... Săracul unchiu Toader, cum nu și-a uitat el de noi! Tot ziceam eu în mine: Măi, doară se va gândi și la tine? Are ce-i drept neamuri mai de aproape, dar mai să-

raci, mai năcăjiți ca noi, ba. Gândeam, că-mi va lăsa o vacă cu lapte, calul cu șea, cojocul cel mare, dar chiar via din Hânsuri să mi-o lasă, asta n-ași fi gândit o sută de ani. Așa un suflet de creștin, așa om, că-mi dau lacrimile... Dumnezeu să-l ierte! — zi și tu muiere!

Sanda: Dumnezeu să-l ierte.

Flușa: Tu muiere! Tu de bună seamă, nu te-ai gândit...

Sanda: De unde? Eu nu mă gândesc la nimic. Numai tu te gândești.

Flușa: Dar lasă-mă să gat batăr vorba! Nici nu știi, ce-am vrut să zic? Am vrut să zic, că tu nici nu știi, ce bogăție e via din Hânsuri? Ia să-ți spun eu. Unchiul Toader avea acolo câte 4—500 ferii de vin. Auzi tu 4—500 ferii! Hei, mulți bani is ăia! Ia închipueți, că noi vindem numai câte 400 în tot anul, feria cu 2—2.50 flor. și iată că în luna lui octomvrie, când iarna-i pe noi, avem bani svântați 800—1000 fl. Imi vine să ametească. Și pe deasupra ne-a mai remas și nouă vre-o 100 ferii în pivniță... vin de viță și nu dela jupânul Amnar. Chiar tot nu-l vom vinde, ce? Mai vine câte cineva, ne mai trebuie și nouă... când vom tăia porci... hei Baba mea (*o ia pe după cap.*)

Sanda: Da ce-i, ce? Parcă ți-ai cam eșit din sărite?

Flușa: Da, da! La Crăciunul ăla-lalt tăiem trei porci grași... tu frigi colo seara câte un cârnaț cât deaici la poartă, o căpățină de varză... mămăligă... ce bine-i Doamne! Te mai lasă naiba în șezătoare! Trebuie să stai aici cu mine.

Sanda: Da, că chiar! Te-oi întreba pe tine de acum încolo, că să merg în șezătoare ori ba? Chiar acum vreau să merg! Să le scuture frigurile pe celelalte, când mă vor vedea. Le arăt eu, că ce suntem acum.

Flușa: Vezi, asta-mi place. Și una să-ți mai spun. Să mai cam înțarci și pe Vuța și pe Stana să strige după tine: Tu Sando, tu Sando, că tu-i moșu-său. Tu ești Dumneata și pace. Altcum prostu-i prost, te face de rușine, unde ți-e lumea mai dragă.

Sanda: Lasă-mă, nu mă mai învăța și tu. Tu gândești, că eu nu știu să fiu doamnă? Să vezi de-acum încolo pe Sanda.

Flușa: (*Prinzându-o în brațe.*) Sando draga mea! Numai acum văd, că tu ești un bulbuc de aur. Imi vine să te învăț cârigă! (*o învârtte cât poate.*) O unchiule Toader, ce bun lucru ai mai făcut! (*iar o învârtte și strigă; Sanda umblă să scape.*)

(Va urma.)

Posta Administrațiilor.

Am primit și evitam abon. dela:
C. G. Bikszád pe 1912 sem. 1 *Bărbănteni de jos* (Iscroni) pe 1912. *G. M. Sarușu* pe 1912. *Ormenișul de Câmpie* pe 1912. Drept quită servească recepș-a pștală. *Ognișoara* pe 1912 sem. 1. *Sajó* (p. Rozavlia) pe 1911 sem. 2. *Densus* pe 1912 sem. 1. *Capnicbani* pe 1912 sem. 1. *Benic* pe 1910 întreg și din 1911 trimestrul prim. *Csegöld* pe 1909 și 1910 sem. 1. *Filca de jos* pe timpul din 1/10 1908 până în 1/7 1909

Proprietar-editor: **AUREL C. DOMȘA.**
 Redactor respons.: **AUGUSTIN GRUIȚIA.**

(35) 2-3

Publicațiune.

Prin care comunitatea bisericască gr. cat. din Friși—Friss, p. u. Nagy-Sajó, tractul Bistriței, comitatul Besztercze-Naszod — pune spre licitare clădirea școlii confessionale în 3 Martie 1912 st. n. la 10 ore a. m.

Intreprinzătorii au a depune 5% din prețul de strigare de 13.000 cor. ca ofert.

Ofertele sosite după terminul pus nu se vor lua în considerare.

Planul, preliminarul, condițiunile de clădire și condițiunile contractuali se pot ceti în cancelaria parohială din Friși.

Friși la 16 Februarie 1912.

Nicefor Buta **Grigore Bugnariu.**
 preot gr. cat

(34) 2-3

Concurs.

Intreprinzătorii doritori de-a executa lucrările necesare la repararea bisericeii gr.-cat din Bicaz (Gyergyó-Békás) prin aceasta se recearca să-și înainteze ofertele în scris, însoțite de cautiunea de 500 cor. adică cincisute coroane cel mult până la 30 Martie 1912, 12 ore a. m.

Ofertele intrate mai târziu nu se vor lua în considerare.

Operatele despre aceste lucrări și anume: formularul de contract, condițiunile de edificare, preliminarul de spese și planul sunt aprobate de Preaveneratul Conzistor metropolitan la 28 Noemvrie 1911 sub nr. 7881 se pot studia zilnic la oficiul parohial din Bicaz între orele oficiose.

Bicaz, la 21 Februarie 1912.

Demetriu Dregan, **Vasile Boer,**
 adm. paroh interinal. curator primar.

De vânzare

cu mână liberă cu preț moderat, se află o masină de călcat pământul; apoi patru mii cărămidurile pentru uscatul țiglelor, cum și formele trebuincioase la făcut de țigle. — Doritorii de a le cumpăra să se adreseze la **Alexandru Aldea,** cantor în Veza (lângă Blaj). (37) 2-3

(35) 2-3

Concurs.

Intreprinzătorii doritori de a executa lucrările necesare la edificarea bisericeii gr.-cat. din Dămuc (Gyergyó-Domuk) prin aceasta se recearcă să-și înainteze ofertele în scris însoțite de cautiunea de 800 cor., adică opt sute coroane cel mult până la 30 Martie 1912, 12 ore a. m.

Ofertele intrate mai târziu nu se vor lua în considerare.

Operatele despre aceste lucrări și anume: formularul de contract, condițiunile de edificare, preliminarul de spese și planul sunt aprobate de Preaveneratul Conzistor metropolitan la 12 Decemvrie 1911, sub nr. 9617 se pot studia zilnic la oficiul parohial din Dămuc în orele oficiose.

Dămuc, la 21 Februarie 1912.

Demetriu Dregan, **Ioan Cădea,**
 paroh. curator prim.

Atragem atențiunea

la pepiniera „Domeniului românesc din Bobalna” lângă Orăștie, a cărui proprietar e *Dr. Aurel Vlud,* unde se află de vânzare pentru primăvara anului curent un (1) milion **altoi de vie americană,**

din calitățile (soiurile) cele mai distinse pentru vin și masă, pe lângă celea mai moderate prețuri. — Viță americană cu și fără rădăcină și ochiuri pentru altoit din toate varietățile (soiurile) încă se află de vânzare.

Fiind pepiniera noastră bine îngrijită, n-a fost atăcată de peronosporă, altoii sunt desvoltați la perfecție. Pentru altoii liferati din pepiniera noastră garantăm, că soiurile sunt curate.

La cerere să trimită *franco și gratis catalogul* despre altoi de vițe cu prețuri și cu îndrumări practice pentru plantarea și lucrarea nouelor vii.

Proprietarii de vii să se adreseze cu încredere deplină la (19) 12-45

Administrația „Domeniului din Bobalna”
 Băbolna u. p. Szászváros.

Sfat și ajutor.

Cei ce sufer în defecte de mistuire, dureri și arsuri de stomac, constipație și alte scăderi împreunate cu aceste,

află vindecare cu ajutorul

PICURILOR DE STOMAC

ai lui **BRADY**

numiți mai înainte „Picuri de Mariacell”, ce s’au dovedit de buni, acum mai bine de 30 ani încoace.

Se află în fiecare apotecă. O sticlă mare cu 160 cor., mică cu —90 fleri. 6 sticle deodată cu 540 cor. 3 sticle mari 480 cor. trimise franco, dacă prețul se trimite înainte.

Apot. ca **K. BRÁDY** la „Magyar Király” în Viena I. Fleischmarkt 2. Depot 5. (18) 3-13

A v i z.

☛ Să sprijinim arta română.

Aduc la cunoștință on. public, că după un serios studiu ce am făcut bisericilor mari, m’am stabilit în comuna mea Agârbiciu, tr. Mediaș, unde primesc în lucrare orice pictură în ulei fin, ca: **iconostase, orice icoane și mărimi, cruci, prapori, hramuri pentru școli, praznicare, ori ce renoiri — tot felul de aurituri până la cel mai fin aur veritabil, cu prețurile cele mai favorabile.**

Pentru lucrurile mele posed numeroase atestate de mulțumire.

Cu deosebită stimă

Nicolae Baci,
 pictor bisericesc.

[28] 6-10

(Agârbiciu—Sz. Egerbegy).

MILIOANE folosesc în contra

TUSEI,

răgușelei, catarului, flegmei, tusei convulsive și măgărești

Caramellele pectorale

alui **Kaiser** cu „trei brazi”

☛ **6050** atestate dela medici și privați garantează pentru succesul sigur.

Bonhoane excepțional bune și gustoase.

Pachete cu 20 fl. și cu 40 fleri; cutie cu 60 fleri se află la: *Carol Schiesl* farmacist Blaj. (86) 18-22

Ingrijiți-vă de viitorul vostru!

Mijlocul cel mai bun, pentru a se scuti pe sine și pe ai săi de lipsă, este a se înscrie de membru la

„Asociația Esehiana de Ajutorare Reciprocă”.

La aceasta asociație poate să se facă membru ori care persoană defa etatea de 21—80 ani. Pe lângă o taxă lunară de 1 cor. și taxa de cazurile de moarte, deja după un an de memrie i-se **solvește moștenitorului un ajutor de 2000 cor.,** iar devenind membrul după cel puțin 3 ani de memrie, prin-oare care nenorocire neputincios de muncă, i-se **solvește până când trăiește o rentă lunară de 50 cor.** Dacă un membru trăiește 30 de ani dela înscriere, poate ridica în bani gata 2000 cor. însă dispunând membrul că suma de 2000 cor. după moartea lui să o primească moștenitorii, i-se **solvește membrului până ce trăiește o rentă lunară de 50 cor.** Peste 1400 coroane taxe pentru cazuri de moarte membrul nu e obligat a solvi. Membrii dela etatea de 60—80 ani cel mult 1600 cor. Acești membri însă n’au drept la rente.

După 3 ani de membre toate plătirile se pot sista rămânând membrul asigurat pe o sumă mai mică. Se pot semna 1—2 cote (2000—4000 cor.). **Atestat medical nu se recere.**

Pe lângă solviri lunare moderate și taxe de mărituri, poate fiecare a-și asigura fetele, dacă aceste n'au trecut etatea de 21 ani. Se pot semna 1—2 cote (2000—4000 cor.). Dacă o fată după 3 ani de membre rămâne orfană, înceată solvirea taxelor, iar la măritiş, fata primeşte suma asigurată, ori dacă nu se mărită, la împlinirea etăţii de 24 de ani. Fetele mici plătesc taxe foarte mici, așa că se pot înscrie chiar îndată după naștere.

Răposând o fată după 3 ani de membre, solvim erezilor suma asigurată.

Licidările se fac strict în sensul statutelor.

Societatea oferă fiecărui cea mai mare garanță: cote semnate până la 15.000.000 cor. și 215.000 cor. fond de garanță.

Prospecte și blancete trimitem gratuit.

Aplicăm secretari în toate orașele și bărbați de încredere în toate comunele.

**Asociația Eseciană de Ajutorare
Reciprocă.** (7) 4—24

Direcțiunea pentru Ungaria:

Timișoara (Temesvár, Hunyadi-utca 4. szám.)

Capital social Coroane 1.200.000.

Telefon Nr. 188.

Post sparcassa ung. 29.349.

„Banca generală de asigurare“

societate pe acții în Sibiu—Nagyszeben

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii: **Parteniu Cosma**,
directorul executiv al „Albinei“ și prezidentul „Solidarității“.

„Banca generală de asigurare“ face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare“ le face în condițiile cele mai favorabile.

Asigurările se pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbații de încredere ai societății.

Prospecte, tarife și informațiuni se dau gratis și imediat.

Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legături — pot fi primite oricând în serviciul societății.

»Banca generală de asigurare« dă informațiuni gratuite în orice afaceri de asigurare fără deosebire, că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare“
Sibiu—Nagyszeben. Edificiul „Albina“.

(1) 9—42

Români replantați viile cu altoi dela firmă Română!

„MUGURUL“

însoțire economică Elisabetopol-Erzsébetváros.
(Kis-Küküllő v.m.)

☐ ☐ **Altoi de vie!** ☐ ☐

Calitate distinsă — pe lângă celea mai moderate prețuri soiuri de vin de masă.

Vită americană cu și fără rădăcină. Ochiuri de altoit,
Vită europeană cu rădăcina

— se află de vânzare la —

Însoțirea economică

„MUGURUL“

Elisabetopol—Erzsébetváros.

Material disponibil în altoi peste

≡ **trei (3) milioane.** ≡

Școlile noastre de altoi n'au fost atăcate de peronosporă.

Altoii sunt desvoltați la perfecțiune!

La cumpărari pe credit cele mai ușoare condițiuni de plată.

La cerere prețurent și instrucțiuni gratis și franco.
(104) 29 - ?

Români! Trimiteți băieții la cursul practic de altoit.

Români! sprijiniți firmele românești că numai acelea vă vreau binele!

Prima condiție de reușită este de a folosi material solid!

Singurul institut de asigurare ardelen

„Transsylvania“

==== SIBIU ====

Strada Cisnădiei 5. Strada Cisnădiei 5.
==== recomandă ====

☞ **Asigurări împotriva focului** ☞

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantagioase și cu premii ieftine.

✦ **Asigurări pe viață** ✦

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantagii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apaducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1910	K.	5.003.540-78
Capitale asigurate pe viață achitate	„	4.884.801-12
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1910	foc	119.839.992—
	vieată	11.020.266—
Fonduri de întemeiere și de rezervă	„	2.428.317—

☛ **Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.**

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(5) 20—?